

Notitie

voor Ministerie van Justitie en Veiligheid
van Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
(Arie Tervoort, René van de Klashorst en Frank Oranje)
datum 29 mei 2019
inzake internetconsultatie ambtelijk voorontwerp Wet modernisering
personenvennootschappen (hierna: 'het consultatievoorstel')

---

1 Inleiding

Het consultatievoorstel is mooi helder en beknopt geformuleerd. Het bevat een uiterst zinvolle en op onderdelen gedurfde vernieuwing van het huidige recht betreffende de personenvennootschap. Onze opmerkingen hieronder doen aan onze waardering voor de aard en opzet van het consultatievoorstel als geheel niet af. Wij beperken ons commentaar tot de hoofdlijnen van het consultatievoorstel en zullen niet op taalkundige en andere mineure onvolkomenheden ingaan.

2 Regelend versus dwingend recht

Terecht neemt het consultatievoorstel als uitgangspunt dat de nieuwe wettelijke regeling van regelend recht is. Artikel 801 bevat een opsomming van artikelen die, bij wijze van uitzondering op dit uitgangspunt, van dwingend recht zijn. Deze systematiek is helder en voor de praktijk goed hanteerbaar. Bij de opsomming zelf zijn enkele kanttekeningen te maken. Zo wordt artikel 800 lid 1, dat de definitie van de personenvennootschap bevat, niet in deze opsomming genoemd. Dat heeft tot gevolg, dat partijen aan het begrip 'vennootschap' elke inhoud kunnen geven die zij wensen. Hetzelfde geldt voor artikel 820, dat de definitie van commanditaire vennootschap bevat, en evenmin wordt genoemd in artikel 801. Dat lijkt ons in het bijzonder met het oog op de herkenbaarheid van de (commanditaire) vennootschap als rechtsvorm niet gewenst. Zowel artikel 800 lid 1 als artikel 820 zouden dus in de opsomming van artikel 801 moeten worden opgenomen. Anderzijds wordt artikel 814 wel in deze opsomming genoemd, terwijl uit de toelichting op dit laatste artikel, p. 62, blijkt dat partijen wel degelijk nadere afspraken kunnen maken over de gronden waarop volgens artikel 814 lid 1 de vennootschap wordt ontbonden. Dat dat laatste mogelijk blijft is voor de praktijk van groot belang. Het zou wenselijk zijn (ook) in de toelichting bij artikel 801 op te nemen dat het dwingendrechtelijk karakter van artikel 814 er niet

aan in de weg staat dat partijen kunnen overeenkomen dat de vennootschap ook op andere gronden wordt ontbonden dan die welke worden genoemd in artikel 814 lid 1.

3 Wie kunnen vennoot zijn?

Op p. 19 van de toelichting wordt gezegd dat de partijen bij een overeenkomst van vennootschap, de vennoten dus, natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen zijn. Wij gaan ervan uit, dat onder 'rechtspersonen' ook worden begrepen rechtspersonen in oprichting, Nederlandse personenvennootschappen, die in het nieuwe recht immers per definitie rechtspersoon zijn, en buitenlandse rechtspersonen. In de praktijk komt het ook voor dat buitenlandse personenvennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid vennoot zijn in een Nederlandse personenvennootschap. Om onzekerheid voor de rechtspraak te voorkomen zou het aanbeveling verdienen in de toelichting uitdrukkelijk op te nemen dat ook deze personenvennootschappen vennoot kunnen zijn van een Nederlandse personenvennootschap.

4 Inbreng in economische eigendom

Naar huidig recht kan de inbreng in een vennootschap plaatsvinden doordat de vennoot een goed in 'eigendom' inbrengt, in economische eigendom of in genot. Inbreng in economische eigendom wordt in de toelichting nergens genoemd: op p. 22 worden wel de inbreng in eigendom en die in genot (gebruik) genoemd. Om te voorkomen dat hieruit de conclusie zou kunnen worden getrokken dat inbreng in economische eigendom niet langer mogelijk is, wat voor de praktijk tot desastreuze gevolgen zou leiden, zou aan de toelichting kunnen worden toegevoegd dat inbreng in economische eigendom onder het nieuwe recht mogelijk blijft.

5 Rechtspersoonlijkheid

De meest opvallende vernieuwing van het consultatievoorstel is dat volgens artikel 803 iedere vennootschap rechtspersoon is, dus ook de vennootschap die zonder dat partijen zich daarvan bewust zijn, ontstaat wanneer hun samenwerking onder de definitie van artikel 800 lid 1 valt. Wij vragen ons af of dit niet een te gedurfde keuze is. Het gevolg hiervan is immers dat aldus vermogensbestanddelen die zij in de vennootschap hebben ingebracht, worden onttrokken aan hun privévermogen dat dient als verhaalsobject voor hun privécrediteuren. De *paritas creditorum* wordt aldus doorbroken zonder dat dit voor derden kenbaar is. Deze inbreuk lijkt ons te groot om de onmiskenbare voordelen van het in het consultatievoorstel opgenomen systeem, die met name liggen op het gebied van de eenvoud en hanteerbaarheid van de wettelijke regeling, te rechtvaardigen.

6 **Positie commanditaire vennoot**

Uit artikel 804 leden 1 en 2 jo. artikel 821 lid 5 volgt dat, tenzij partijen anders overeenkomen, een commanditaire vennoot de vennootschap (mede)bestuurt en dat besluiten van de vennootschap ook de instemming van de commanditaire vennoot behoeven. Dat is een zinvolle bepaling. Maar deze bestuurs- en instemmingsbevoegdheden brengen wel consequenties mee voor de commanditaire vennoot. De toelichting lijkt dat uit het oog te verliezen, waar op p. 34 wordt gesteld dat er in het algemeen meer ruimte bestaat voor een commanditaire vennoot om zich *corporate opportunities* toe te eigenen of de vennootschap concurrentie aan te doen dan voor een andere dan een commanditaire vennoot. Dat veronderstelt een passievere rol van de commanditaire vennoot dan waarvan artikel 804 uitgaat. De toelichting vervolgt met de stelling dat de commanditaire vennoot slechts als geldschieter bij de vennootschap is betrokken (terwijl op p. 74 van de toelichting juist wordt gezegd dat zijn inbreng ook uit andere vermogensbestanddelen dan geld kan bestaan) en dat zijn bijdrage aan het bestuur praktisch en in ieder geval juridisch doorgaans beperkt is. Het komt ons zinvol voor deze beschouwingen in de toelichting tenminste zo te nuanceren dat deze alleen gelden voor commanditaire vennootschappen waarin de vennoten zijn overeengekomen om de rol van de commanditaire vennoot in het bestuur van de vennootschap, in afwijking van artikel 804 leden 1 en 2, te beperken of uit te sluiten.

In nog sterkere mate speelt deze kwestie bij artikel 804 lid 5, dat de vennoten verplicht jegens elkaar rekening en verantwoording af te leggen, en artikel 806 leden 2 tot en met 5, waarin de vennoten bepaalde boekhoud- en jaarrekeningverplichtingen opgelegd krijgen. Volgens artikel 821 lid 5 zijn deze bepalingen mede op de commanditaire vennoot van toepassing, terwijl zij bovendien volgens artikel 801 van dwingend recht zijn. In het systeem van het consultatievoorstel moet dus ook de commanditaire vennoot aan wie in de vennootschapsovereenkomst elke bestuursbevoegdheid is onthouden, aan de andere vennoten rekening en verantwoording afleggen omtrent zijn (non-existente) werkzaamheden voor de vennootschap en heeft hij een aantal boekhoud- en jaarrekeningverplichtingen, zonder dat dat het de vennoten vrijstaat dit anders te regelen. Dat is systematisch onjuist en verdient heroverweging.

7 **Verbondenheid jegens derden**

De in artikel 809 leden 1 tot en met 4 opgenomen regeling van de verbondenheid van de vennootschap en van de vennoten jegens derden, die wij op zichzelf toejuichen, geldt volgens de toelichting, p. 49, slechts voor de vennootschap die in het handelsregister is ingeschreven. Dat lijkt ons een zinvolle beperking, maar deze is niet uit artikel 809 kenbaar: zij moet kennelijk worden afgeleid uit lid 5 van dit artikel, maar de tekst daarvan noemt dit punt niet. Het verdient in onze optiek aanbeveling in

de wettekst zelf tot uitdrukking te brengen dat de aansprakelijkheidsregeling van de leden 1 tot en met 4 slechts geldt voor vennootschappen die in het handelsregister zijn ingeschreven.

8 Vrijwaring van uitgetreden vennoot

Het is toe te juichen dat in het consultatievoorstel een (niet-dwingende) regel is opgenomen over de vrijwaring van een uitgetreden vennoot. De formulering van de desbetreffende bepaling, artikel 813 lid 6, is evenwel wat moeizaam en weinig helder. Zo is niet duidelijk wie nu precies de vrijwaring verstrekt: de toelichting lijkt op p. 62 slechts de vennootschap als vrijwarende partij aan te merken, terwijl de wettekst naast de vennoten ook de overige vennoten als zodanig noemt. Ook de in de wettekst opgenomen formulering dat een vennoot is gevrijwaard jegens de vennootschap en de overige vennoten is niet heel gebruikelijk. Het lijkt ons beter hier aansluiting te zoeken bij de formulering zoals voorgesteld door de werkgroep personenvennootschappen in haar artikel 26 lid 4.

9 Ontbinding gebrekkige vennootschap

De tekst van artikel 815 lijkt het mogelijk te achten dat een overeenkomst enerzijds niet aan de wettelijke omschrijving van vennootschap voldoet en anderzijds toch als vennootschap kwalificeert. Niet duidelijk is hoe dit moet worden begrepen: de beschouwingen op p. 64/65 van de toelichting geven op dit punt onvoldoende inzicht. Daarnaast is dit artikel volgens de toelichting, p. 64, slechts van toepassing op de ingeschreven vennootschap, terwijl dit uit de tekst van de bepaling niet blijkt. Overigens is ons niet duidelijk waarom de in dit artikel gegeven regeling beperkt zou moeten zijn tot de vennootschap die in het handelsregister is ingeschreven.

10 Definitie commanditaire vennootschap en aanduiding vennoten

Volgens de tekst van artikel 820 kent de commanditaire vennootschap een vennoot en een commanditaire vennoot. Uit de toelichting blijkt dat het de bedoeling is dat een commanditaire vennootschap ten minste een (niet-commanditaire) vennoot heeft en ten minste een commanditaire vennoot. Ter vermijding van misverstanden en uitlegproblemen komt het ons verstandig voor deze bedoeling in de wet zelf op te nemen. Ook het woord 'vennoot' ter aanduiding van de niet-commanditaire vennoot van een commanditaire vennootschap kan tot verwarring aanleiding geven, zeker waar het nodig is om de niet-commanditaire vennoot te onderscheiden van de commanditaire vennoot. De commanditaire vennoot is immers óók vennoot. Het verdient aanbeveling om in navolging van het voorstel van de werkgroep personenvennootschappen de niet-commanditaire vennoot van een commanditaire vennootschap in de wet aan te duiden als de 'gewone vennoot'.

11 Bestuursverbod

Dat de rigide regeling van het voor de commanditaire vennoot geldende bestuursverbod in het consultatievoorstel aanzienlijk wordt versoepeld juichen wij toe. Wat wij in dit verband niet goed begrijpen zijn de beschouwingen op p. 77/78 van de toelichting over artikel 821 lid 4. In dit lid wordt de rechter de bevoegdheid toegekend het bedrag waarvoor een commanditaire vennoot in geval van faillissement van de vennootschap aansprakelijk is te verminderen indien hem dit bovenmatig voorkomt. Daarbij heeft de rechter volgens deze bepaling acht te slaan op de aard en de ernst van het handelen door de commanditaire vennoot, de andere oorzaken van het faillissement, alsmede de wijze waarop dit is afgewikkeld. Dit is op zichzelf een uitstekende, aan art. 2:138/248 lid 4 BW ontleende regel. Wat in dit verband bevreemd is dat de beschouwingen op p. 77/78 van de toelichting het doen voorkomen alsof deze regel slechts een beperkte wijziging inhoudt ten opzichte van het huidige artikel 21 Wetboek van Koophandel, en dat de geldende jurisprudentie over dit artikel nog steeds kan worden toegepast. De regel van artikel 821 lid 4 is evenwel geheel nieuw en is dus veel meer dan een wijziging van artikel 21 WvK. Daarbij komt dat de regeling van het bestuursverbod in het consultatieontwerp – terecht – uitgaat van een aanzienlijk welwillender houding ten opzichte van het handelen van een commanditaire vennoot dan de huidige wet. De jurisprudentie over artikel 21 WvK kan dus niet relevant zijn voor de uitleg van artikel 821 lid 4: daarvoor zou moeten worden gekeken naar de jurisprudentie over art. 2:138/248 lid 4 BW. De hier gewraakte beschouwingen op p. 77/78 van de toelichting kunnen tot een te restrictieve uitleg van artikel 821 lid 4 leiden en zouden beter kunnen worden weggelaten.

12 Toepasselijkheid wettelijke bepalingen over 'vennoot' op commanditaire vennoot

Artikel 821 lid 5 bevat een opsomming van artikelen in de eerste afdeling van titel 7.13 die niet van toepassing zijn op de commanditaire vennoot. De wijze waarop dit is gedaan is enigszins gecompliceerd wegens de in dit lid 5 voorkomende dubbele ontkenning: hetgeen in afdeling 1 is bepaald over een vennoot is niet van toepassing op een commanditaire vennoot, behalve de in dit lid 5 opgesomde bepalingen. Deze bepalingen zijn dus niet niet van toepassing. Het verdient de voorkeur artikel 821 lid 5 handzamer te maken door de tekst ervan om te draaien: 'Van hetgeen in de vorige afdeling is bepaald met betrekking tot de vennoot is slechts het bepaalde in [volgt opsomming van de in het huidige lid 5 genoemde artikelen] van toepassing op de commanditaire vennoot'.

13 Omzetting

Op p. 2/3 en p. 74 van de toelichting wordt gezegd dat de omzetting van een personenvennootschap in een andere rechtsvorm in een apart wetgevingstraject zal worden opgenomen. Gelet op de noden van de praktijk zouden wij erop willen aandringen dat dit aparte wetgevingsproject spoedig ter hand wordt genomen. Wij nemen aan dat daarin dan ook, zoals in het voorstel van de werkgroep personenvennootschappen, de mogelijkheid van fusie en splitsing van personenvennootschappen zal worden geïntroduceerd.

14 Afsluiting

Mocht u behoefte hebben aan verduidelijking van of overleg over het bovenstaande, zijn wij daartoe vanzelfsprekend graag bereid. Graag verzoeken wij u dan contact op te nemen met Arie Tervoort (arie.tervoort@pelsrijcken.nl, 0620743594).

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
Arie Tervoort
René van de Klashorst
Frank Oranje